

DE POSTRIJDER

DER PROVINCE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE
DRUKKERIJ COLLE, N.V.
REGULIENWAL (Stoenderpoort)
— TONGEREN —
Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincie-
nieuws, volgens overeenkomst.
KLINGE AANKONDIGINGEN:
Van 1 tot 4 regels fr. 0,50
Elke regel meer fr. 0,75

OPROEP van Z. Exc. Mgr. Kerkhofs Bisschop van Luik

BISDOM LUIK.

Dierbare Diocessanen,
Gij hebt vooreker reeds aan dezen oproep beantwoord en meer dan ooit tot het gebied uwen toelucht genomen.
Blijft trouw, in deze bange dagen, do H. Mis bijwonen en ter H. Tafel naderen, blijft uw smeekbeden tegelijk met uw lieden, uw onrust op uw angst aan God opdragen: zo vormt gij, met alle geloovigen der aarde, dat machtig gebedsfront waardoor de edelmoedige pogingen van het gemeenzaam vredesfront gestuurd worden.
Wij zullen onze gebeden en offers den Vredesvoet aanbieden door de handen Zijner H. Moeder, H. J. der Christenen en Koningin van den Vrede. Als wij de macht en de goedheid herdenken van deze Moeder, aan wie het Bisdom werd toegewijd, en aan wie ook onze dekenaten, parochies en huusgezinnen de hulde hunner teewijding reeds voorbereiden, dan blijven wij ondanks alles, een onwrikbaar betrouwen bewaren.

De Priesters zullen in de H. Mis het gebed Pro Pace zeggen; gedurende de dagen der gewaarlijkse retraiten van Luik (3-8 Sept.) en van St. V. th. (17-22 Sep.) zullen zij er het gebed tot den H. Geest aan toevoegen.

Iedereen dag, gedurende één uur, mogen zij het Allerheiligste uitstellen, zoowel in de parochiekerken en kapellen, als in de bidplaatsen der Koostergemeenten. Zij zullen de geloovigen aanzetten talrijk de gemeenschappelijke god vruchtloofeningen bij te wonen die zij er zullen inrichten.

D.B. Bij het celebreren der mis is de eerste groet van den Bisschop tot de aanwezigen een vredesgroet: pax vobis!

Voriger dan ooit stuur ik U heden rezen groot en dezen wensch toe van wege den Heer: Moge de vrede heerschen in U, en wezen Uwe harten verenigd met God door de bewaarde of door berouw of boete weergewonnen genade, en door een echt kristelijk leven; dan immers zal uw gebed bij God een gunstig onthaal vinden.

Moge de vrede heerschen onder U, in oerdracht en broederlijkheid. Als een groot familie, moet het Vaderland d'it aangeeloten blijven in al zijn gedeelten, sterk door zijn eenheid, nauw geschaard rond zijn Vorst en de Regering, vast besloten al de offers te brengen, die de omstandigheden zullen vereischen.

Moge eindelijk de vrede heerschen tusschen de volkeren, welk ook onze fouten waren, en hoe wraakroepend de handelingen van hen die het zonder God, ja tegen Hem wilden doen in de menselijke samenleving, moge toch de Heer in zijn eindeloze barmhartigheid den geest van den oorlog van ons verwijderd houden!

LOUIS JOZEF,
Bisschop van Luik.

Duitsch-Russisch akkoord

Men is waarlijk met verbijstering geslagen, als men de tegenstelling doet uitkomen tusschen de woorden van Hitler en zijn daden.

Zoo wordt, onder andere, aan Hitler's boek « Mein Kampf » volgende zinsrede ontleent:
« Zij die heden in Rusland aan de macht zijn, denken er heelemaal niet aan een EERLIJK VERBOND te sluiten, vooral niet het na te komen ».

Men dient nooit te vergeten dat reeds vóór de oorlog de Russen slechts GEWONE MISDADIGERS zijn, gansch met bloed bezoodigd; ze zijn het uitsocht van 't menschedom ».

En nu met die oneerlijke, onbetrouwbare lieden sluit Hitler toch een overeenkomst!

En te Berlijn jubelt het volk omdat zijn Regering er in geslaagd is die met bloed bezoodigde misdadigers, d'it uitsocht op hare hand te krijgen!

Wat moeten de eerlijke lieden van alle naties daarvan denken?

Hoe moeten zij het uitleggen dat ijererts soo van den eenen tot den anderen dag in een klomp goud veranderd is?

Nog beter,

Sommigen zullen opwerpen dat het boek « Mein Kampf » reeds eenige jaren oud is, en er a'ndel en veel water kan verloofd zijn door de Elbe en de Wolga.

» enkelen hebben wij niet gezocht in aanraking te komen, met welken wij, ten andere, geen nauw contact verlangden: » Sowjet-Rusland.
» Meer dan ooit zien wij in het bolsjewisme de incarnatie van het mensche-lijk vernietigingsinstinct. Niet wij zullen zoeken in aanraking te komen met het bolsjewisme. We zijn zijne ONVERBIDDELIJKE VIJANDEN ».

Tecets men nu de daden van Hitler aan zijne woorden, dan stelt men zich eewig vragen welke wij maar liever niet herhalen.

Akelige comedianten.
We zou peinzden dat de omhelzing van Hitler en Staline de oogen heeft geopend van alle communisten, heeft het niet weinig verkeerd voor.

In plaats ontsicht te zijn en de comédie uit te fluiten welke te Moscow wordt opgevoerd, staan ze — de leiders, ten minste, — in verrukking.

Ze veinen te jubelen, voorgedene dat Hitler z'ch heeft mee en veranderen door Staline te voet te vallen. Ze stellen het voor alsof Hitler sticht de neerlaag heeft geleden. Dat bolsjewistisch Rusland dat vrede heeft gered en Duitschland onder zijn knie houdt.

En zoo belogen en bedrogen ze hun volk.

Of het nu niet duidelijk is dat Rusland zijn zoogezegen vijand Hitler een nieuwen troef in de hand gewid heeft, door het sluiten van het niet-aanvalsverdrag, wat eigenlijk hierop neerkomt: « Griep Polen nu maar bij de keel, verwoeg het doodnoeds; wij, Russen, staan u niet in den weg, we laten u, staan, doe gerust voort ».

Natuurlijk dat Rusland den prijs van zijn verraad bedongen heeft: de a'ndere het bedrag van dien prijs zullen a'fhing van de omstandigheden, welke uit het afsluiten der overeenkomst kunnen voortspuiten.

In dienst van Hitler.
Niet Hitler keertert oorlogsplannen niet vanwege 't overmoedige en heerserlijke Duitschland dreigt oorlogsgevaar: neem Chamberlain is de kwade geest, de rampzalige die Europa naar den afgrond stuwt.

Zoo luide het ordewoord, door Moscow gelideteerd aan de communisten en hunne pers.

Kwamo het ooit tot een bloedig treffen, dan heeft het lam den wolf a'argevallen.

Anders gezegd, wat in de onvrije Duitse pers schering en inslag is, wordt herhaald in de pers der communisten.

De communisten, tegen wie de nazis heel de wereld zochten op te ruien, staan nu in dienst van Hitler, op bevel van Moscow.

Anti-Cominternpact.
Men weet hoe de Deutsche Diplomatie bij de vele volkeren a'angedrongen heeft, om het anti-cominternpact bij te treden, dat eigenlijk een overdoelidelijke oorlogsverklaring inhoudt tegen het Russische bolsjewisme en tegen de communisten in 't algemeen. Italië, Japan, Hongarije ondertekenden d'it pact, en eenige dagen geleden drong de Deutsche diplomatie nog steek aan bij Spanje, om op z'verbeurt, die anti-communistische oorlogsverklaring te onderteekenen.

Nu wordt verondersteld dat generaal Franco van Hitler gevraagd heeft of het nog de moeite loont het anti-cominternpact bij te treden, daar de communisten verklaren dat d'it pact niet meer bestaat a's gevolg van de overeenkomst welke Hitler met Staline sloot.

Tongeren onder de Duitse bezetting

Overgenomen uit: « Tongeren gelovende de Duitse Bezetting », door den Z.E. Heer Dr. J. Paquet, Tongeren, Drukkerij Collé, 1920.

(te Vervolg.)
Tijdens de akelige beschieting werden, buiten de reeds vermelde slachtoffers: Detré Pieter en Kuypers Gerard na, negen onschuldige slachtoffers in de straten en huizen doodgeschoten, waaronder twee kleine jongens en een meisje.

Mer personen nog zouden doodgeschoten geweest zijn waren allen niet in de helders gelucht tot de zeken en onderlingen toe, die bevo menscheleke oekeren aanwensden: om zich te verschuilen en aan 't reuven te oekenen.

Lijst der slachtoffers.
Damen Pieter-Jozef, 35 jaar, koopman in gevogelte, echtgenoot van Carolina Tits. Doodgeschoten aan Broekberg. Lag dood zevens zijn langgeplande hant.

Reuzen Bartholomeus-Hubertus, 32 jaar, b'hangen, ongehuwd. Doodgeschoten voor de apothek van het Hospitaal.

Fransen Willem-Jozef, 52 jaar, schoenmaker, ongehuwd. Evenals de vorige doodgeschoten voor de apothek van het Hospitaal.

Mereken Pieter-Jozef, 23 jaar, sigarenmaker. Doodgeschoten in de Hasseltse straat, nr. 38, in 't huis van M.G. en Bijloes.

Dien Eugene, 16 jaar, schrijverwerker. Doodgeschoten in zijn huis, Keine Statiestraat.

Van den Bosch Eugénie-Maria-Carolina, 22 jaar, strijster. Doodgeschoten in haar huus, Jekers raak, terwijl zij aan haar venster lag.

Van Mechelen Johannes, 31 jaar, sigarenmaker, echtgenoot van Maria-Louisa (Casternans, geboren te Turnhout. Doodgeschoten buiten Maastichterpoort.

Tielens Martinus-Gustaaf-Toussaint, 13 jaren. Doodge choten in de Hasseltse straat. — 't Was het voorzergerje der Hoofkerk. Onder het Lof van 430 l'ar, zoeg hij nog zoo a'andoenlijk 't « Parco-Duine, Parco Populo tuo ». Hij werd doodgeschoten op straat, terwijl hij ging e'garretten halen voor de Duitse soldaten. De Heer gaf gehoor aan de zilveren engelenstem en spaarde het Tongersch volk, maar t'evens riep Hij tot zich de reine ziel van 't brave kind, eenig kind, dat die smeekbede tot Hem richtte.

Borenberg Pieter, 20 jaar, handwerker, geboren te Herst. Op de Motten begraven.

Nijs Jozef-Isidor, 18 jaar, geboren te Neerprepen. Aan het stadhuis geword, den 19 Oogst; aan zijne wonden overleden in 't Gasthuus den 23 Januari 1915.

Op grondgebied Berg.
Kuypers Geradina-Maria-Catharina, 33 jaar, weduwe van Lambert D'enneff. Doodgeschote: op Maastichtersteenweg. Haar lijk, alsook d'it van Detré, werd ontgraven en te Berg begraven.

Detré Pieter, 45 jaar. Op Maastichtersteenweg doodgearteld, na twee nachten en een dag schukkelijke pijnen geleden te hebben.

De geneesheer van 't Burgerlijk Hospitaal, Dr. J. G. Winkels, 71 jaren, begaf zich na de schieting, van uit zijne woning, Statielaan, nr. 27, naar zijn post. Hij droeg de kenteekens van 't Rood Kruis en riep de soldaten 'indop toe d'it hij de gewonden van 't Rood Kruis, waaronder vele Duits he soldaten, verzorgde.

Doch de soldaten waren dronken. Zij staken hem met de bajonet in de b'l. De wond drong door tot op 't derriben. Dit gebeurde in de Maastichterstraat, voor de Brouwerij « de Engel ».

Reeds zag men dikke rookwolken opstijgen.

De soldaten in 't onbewoond huis van Juffrouw Alice Lambert gelogeed — waar toch zeker n'emand uit geschoten had, — lieden de brandende petroolamp onder de heilgordijnen, zoed t'it een ogenblik het huis in 'tchtlaie vlam stord.

Van daar nam de brand eene groote uitbreiding en deelde zich mee aan de zes a'napalede huizen. De brand woedde hevigh gansch den nacht van 18-19 Oogst door. De inwoners konden langs achter vluchten naar de huizen van den heer Robert Christiaens-Jaminne en van den heer Albert Paulduin. Intusschen werden de huizen loggeplunderd. Het was slechts in den morgen van 19 Oogst, dat de vlammen z'ch mededeelden aan de huizen van M. Huybrigts en van Mme Frey.

Werden aldus verbrand de volgende huizen:
Statielaan, nr. 28, bewoond door Mme Renard.
Statielaan, nr. 30, bewoond door Juf. Lambert.
Statielaan, nr. 32, bewoond door M. de Schatzen Fr.
Statielaan, nr. 34, bewoond door M. Reard.
Statielaan, nr. 36, bewoond door M. Goffinet.
Statielaan, nr. 38, bewoond door M. Huybrigts.
Statielaan, nr. 40, bewoond door Mme Frey.

In volgenden daz choten nog de werkhuizen van M. Dufourne en de brouwerij Fosarge in brand.

Op Maastichtersteenweg stonden negen huizen in 'tchtlaie vlam, te weten:
Op gemeente Berg:
Maastichtersteenweg, nr. 30, huis bewoond door Nijs Arnold.
Maastichtersteenweg, nr. 31, huis bewoond door Lambert Jans-Simon.
Op gemeente Tongeren:
Maastichtersteenweg, nr. 79, huis bewoond door Pierre Detré-Simons.
Idem, nr. 77, huis bewoond door Hendrik Vranken-Dothée.
Idem, nr. 75, huis bewoond door Leon Biernaux-Kuypers.
Idem, nr. 73, huis bewoond door M. Hendrik Quier.
Idem, nr. 71, huis bewoond door M. Willem Muelens.

T'oorstraat, nr. 30, huis bewoond door M. L. Smets-Dozin.

De brand in de Statielaan zette zich, gansch den nacht door, met toenende snelheid voort.

Met eenige emmers water had men het vuur kunnen tepalen. Een inwoner, M. Felix Christiaens, binnen de s'at e weggevlucht, deed zulks aan soldaten opmerken, doch dezen, slechts op plundering en vernieling uit, gaven er zelfs geen acht op.

Om 4 u. 's morgens begon het huis Goffinet te branden; om 6 ure het huis Huybrigts en slechts in den namiddag het hotel Frey.

Om 4 ure 's morgens hebben de heeren Sternay, agent der Schatkist, Houbaux, apotheker van 't Hospitaal, Pierre Leyser en Henri Vander jdt, gemeske de stadsbrand-puiten te bekomen, om den brand te tepalen, doch te vergeefs.

Slechts in den morgen van Woensdag 19 Oogst, sloeden de vlammen in het huus van M. Huybrigts, nr. 38, Museum van Oudheden, dat de rijste verzameling van Romeensche Oudheden bevatte.

Alle kunstherten en oudheden werden geroffel of gingen in de vlammen op, ontstoken door de mannen van de « Weiltkultur ». Verwoerd rijk komt het voor: dat in de puinen niet de minste overblijfsels van neolithische steenen en zeer wring bronzen muntschikken te vinden zijn, aldaar dat bij M. de Schatzen gewone centen bijna (ingedeeld uit het vuur gekomen zijn. Klaar bewijs dat 't Museum uitgeplunderd werd.

De verzamelingen Huybrigts bevatten 7000 muntschikken, 102 schilderingen en meer dan 2000 beeldeken en eene 1150 voorwerpen van ontebare waarde uit 't Romeinse h en Fransche tijdvak, o.k. de prachtige vondst van Hern-Stubert, de tonde van een Romeinse schiedr, waaraan Professor Berger van München en Dr. E. Bachmann, Wirtl. Staatsrat und Universitäts-Professor in Weimar zo groot gewag gemaakt hadden.

M. Huybrigts bekleedt de niet herstelbare schade op drie honderd vijftien duizend frank.

De barbarie der gewaande onwetendheid heeft dit alles op één dag vernietigd. Op de puinen van 't Museum Huybrigts mecht men se'rijven den 19 Oogst, z'g men eenige dagen later te Leuven z'g zeggen: « C'est fini! La ULLEUR a'le Mandé ».

Omiddelkijk na de beschieting bleef alles stil. Een panische reuk sloeg de bevolking d'ie zich in de huizen en kelders schuil hield. Een ge'ropen uit de kelders en waagden z'el op straat om te zien wat er gaande was.

Toen begonnen de signalen te werklinken. Het was alarm.

Troepen werden langs verscheidene straten naar het stadhuis opgeleid. Gansche bataillons voevolk vertrukken in geluut hunne kameren: de scholen, het Tribunal; het huis Ma'herbe in de Predikheersstraat, naar 't midden der stad.

Weinig daarna, rond half negen, hoort men 't geroffel der trom. De stad moest ontruimd worden. Men kondigt aan: « Die Zivlen haben geschissen. Die Stadt wird abgebrannt. Die Einwohner haben die Stadt sofort zu verlasen ». Ald'it die Harpstraesen, Leute heraus! » Ent, in het Fransch: « Les citoyens se vont quitter la ville ».

Van dit onheil af begon het terrorisme der bevolking en de systematische plundering der stad.

Dit nachtelijk toneel van o' tazing en smart is niet te beschrijven.

De burgers, mannen, vrouwen, kinderen, worden uit hunne huizen gejaald, terwijl zij de voordeuren moeten open laten en a' zoo hooen woen ten plundering moeten prijsgeven. Zij werden op r'ij in 't midden der straat bijeen gebracht, moesten aldaar de handen omhoog steken en werden door de sold ten afgetast. Dan dreven de soldaten hen vooruit terwijl zij nog gedurdig de handen moesten onhoog houden. Voort versperden de soldaten opnieuw den weg, fouilleerden ze nogmaals en joegen ze verder.

Op de Markt, aan den hoek der Hondstraat, werden verscheidene personen vastgegrepen, tegen den muur gezet, lanzen tijd met den dood bedreigd, dan o'ndelkijk losgelaten.

De Hoopoorwaarde Kanunnik Dr. Jacques Lamine, Hoopoorwaarde aan de Louvensche Hoogeschool, later hulpbisschop van Luik, wilde het huis van M. R. bens-Lamine in de Hasseltse straat verlaten, om zijne oude tante te gaan verzoegen die alhoen woonde. Gekomen aan « den Rozemarijn » kreest hij een zoo hevigen stoot in den rug dat zijn hoofd ten gronde viel en hij genoodtekt was het huis van zijn zwaager terug in te vluchten. Later werd hij uitgedreven langs de Bilsersche poort.

Wordt voortgezet.

**Leest en verspreid
« DE POSTRIJDER »
« De weekblad van Limburg »**

Internationale Toestand

Duitschland waarborgt België's onschendbaarheid.

De Duitse ambassadeur, von Bulow-Schwante, heeft een onderhoud gehad met Z.M. de Koning.

Hij heeft aan Zijne Majesteit de houding van Duitschland ten opzichte van België toegelicht, voor het geval een geschil in Europa niet meer zou kunnen belet worden.

Den wensch van het Rijk uitdrukkelijk, de goede betrekkingen voort te zetten e'tuss hen beide landen bestaan. Heeft de ambassadeur te over Z'ijne Majesteit op plechtige wijze de verontrenten vernieuwd, welke Duitschland tegenover België heeft aangegaan in de nota van 13 October 1937.

Hij heeft opnieuw bevestigd, dat het Rijk, op geoelel wijze, de gaafheid van België zal schenden en dat het de Belgische grenzen zal o'erbiedigen voor zoover België een volstrekt onzijdige houding in acht neemt.

De nota van 13 October 1937.

Zehier den inhoud der nota van 13 October 1937, waarvan overloven sprak:

« 1. De Duitse regering heeft akte genomen van de verplichtingen die de Belgische regering zelf behoudt te doen kennen a'anzake:

a) de onafhankelijkheidspoliek die zij in volle sovereynheit wensch voort te zetten;

b) haar vast voornemen om al haar kracht de grenzen van België tegen e'ken aanval te verdedigen en te verhandelen dat het Belgisch grondgebied, met het oog op een aanval tegen een anderen Staat als d'organg terrein of als basis voor operaties te laide, op zee of in de lucht worde gebruikt, en te dien einde de verdediging van België op a'ldoende wijze in te richten.

2. De rijksregering stelt vast, dat de onschendbaarheid en de gaafheid van België een gemeenschappelijke belang voor de Westerse mogendheden uitmaken. Zij bevestigt haar voornemen in geen enkele omstandigheid inbreuk te maken op deze onschendbaarheid en deze gaafheid en te allen tijde het Belgisch grondgebied te o'erbiedigen, behalve natuurlijk in geval België in een gewapend geschil, waarin Duitschland zou betrokken zijn, aan een multaire akte tegen d'it land zou deelnemen.

3. De rijksregering is bereid, evenals de koninklijke Britsche regering en de Franse regering, aan België's bijstand te verleenen, in geval d'it land het voerwep van een aanval zou zijn ».

Ook Engeland en Frankrijk waarborgen onze onzijdigheid.

De Koning heeft gehoor verleend aan den ambassadeur van Frankrijk, die ten overstaan van Zijne Majesteit de houding van Engeland en van Frankrijk jegens België nader hebden bepaald, voor het geval dat een geschil in Europa niet zou kunnen vermeden worden.

De ambassadeurs hebben plechtig verklaard, dat d'indien België, in een dergelk geval, zijn neutraliteit handhaaft, de Britsche en de Franse regeringen vast besloten zijn, in overeenstemming met hun traditione'le poliek, d'ie onzijdigheid te o'erbiedigen.

De verklaringen steunen op de veronderstelling, dat de neutraliteit van België zal g'eebiedigd worden door alle mogendheden, daar Frankrijk en Engeland natuurlijk hen waarborgsverplichtingen trouw bijvan.

Militaire maatregelen.

Het binnentropen der soldaten in België, geueerde op normale wijze. Wel is waar, bij het afscheid nemen hadden hartroerende tooneelen plaats, doch de bevolking bewaarde eene groote kalmte.

In de straten zag men talrijke groepen, die de gebeurtenissen bespraken, doch iedereen behield zijne keelbloedigheid.

Ook het opschen van paarden, autos en cantons had een kalm verloop.

Het inhaleen van den oogst.

M. D'oesberg, minister van Openbaar Onderwijs, doet terug op de v'oorzakelevende gevoelens der studenten, die thans inder verloop zijn en noodig kan uit zich oververijd ter beschikking te stellen van de burgemeesters voor de inhaling van den oogst, een dringende taak, welke de bevoorrading van het land a'nbelaagt.

Verder wordt nog gemeld dat voor b'innaren van den oogst werklieden opgeacht worden door de overw'el dat dit werk verricht sal v'oor de ter plaatse zijnde troep